

Boekverslag Ivoren Wachters (Simon Vestdijk)

© havovwo.nl

(maart 2003)

Titelbeschrijving

Vestdijk, S.
Ivoren wachters
Amsterdam, Uitgeverij De Bezige Bij, 1964
5^e druk; 1^e druk 1957

Uittreksel

Frits Schotel de Bie bereidt zich voor op z'n eerste dag op z'n nieuwe werk. In de lerarenkamer praat hij met een aantal leraren, waaronder Fernaud, die hij op het eerste gezicht onsympathiek vindt. Zijn eerste uur moet hij lesgeven aan klas 6A en alles loopt volgens plan. Op de vierde rij in het midden luistert een jongen zeer aandachtig met zijn ogen op hem gericht en met zijn mond open naar zijn verhaal. Na een tijdje valt het gebit van de jongen hem op, omdat er nog maar weinig van over is. Hij kan zich niet meer concentreren en denkt alleen nog maar aan de verwaarloosde mond. Op een gegeven moment kan hij het niet meer aanzien en roept uit: "Zeg hé, houd je afgebrande kerkhof een beetje voor je, zeg!" (pag. 68). De klas begint te lachen en de jongen, Philip, sluit z'n mond.

Philip Corvage is een opvallende jongen, erg intelligent en hij citeert veel Latijnse teksten, en schrijft gedichten. Hij wordt opgevoed door z'n oom, waarmee hij het niet altijd even goed kan vinden. Ze hebben vaak ruzie en soms scheldt z'n oom hem dan uit voor oplichter, omdat de vader, de zwager van Selhorst, zijn schulden door Selhorst liet betalen. Als z'n oom het woord oplichter gebruikt breekt er wat in Philip en wordt hij heel verdrietig.

De dag voor de dag van 'de belediging' was Philip weer naar de tandarts geweest omdat hij, na het eten van z'n favoriete okkernoten (hersenvoedsel, zoals hij het noemt), pijn aan een kies had. Z'n oom is echter gestopt met het betalen van de vele tandarts-rekeningen en daarom schrijft Philip een gedicht, wat hij in plaats van geld aan de tandarts wil geven als een soort betaalmiddel. Hij noemt het 'Ivoren wachters'.

De belediging van de nieuwe leraar doet hem niets, maar toch besluit hij dat hij de excuses van de leraar gaat eisen; dat heeft hij met de andere leerlingen uit zijn klas afgesproken.

Als hij diezelfde avond naar het huis van Schotel de Bie gaat, blijkt hij bij het oude adres aangekomen te zijn. Hij wordt ontvangen door Lida, de verloofde van Schotel de Bie, en ze lopen samen naar het nieuwe adres, terwijl Philip vertelt wat er is gebeurd en hoe beledigd hij wel niet is. Bij het nieuwe adres aangekomen, is Schotel de Bie niet bereid om met Philip te praten. Lida vindt dat maar niets en ze krijgen ruzie. Lida gaat weer naar buiten waar Philip wacht en samen lopen ze een stukje. Philip vertelt over z'n opvoeding en dat hij eigenlijk helemaal niet beledigd is. Ook vertelt hij over de ruzies met z'n oom en de pijn die hij heeft als z'n oom het woord 'oplichter' gebruikt. Lida leeft met hem mee en zegt dat hij het niet meer hoeft te pikken. Ze kunnen het goed met elkaar vinden en na een lange wandeling nemen ze afscheid en Lida geeft hem een kus.

Thuis gekomen treft Philip z'n oom, die de rekening van de tandarts heeft ontvangen, woedend aan. Ze krijgen ruzie en Selhorst schelt hem weer uit voor oplichter. Philip wordt woedend en smijt met allerlei dingen en vliegt z'n oom naar de keel. In z'n woede heeft hij niet door dat Selhorst weer een aanval krijgt. In de deuropening staat Nel, de werkster, waarmee Philip het goed kan vinden. Ze wil niet geloven wat Philip Selhorst heeft aangedaan en stuurt hem weg om z'n tante en een dokter te halen. Als hij weg is slaat zij Selhorst met zijn wandelstok dood.

Nadat Philip de tante en de dokter naar het huis van Selhorst heeft gestuurd weet hij niet wat hij moet doen en zwerft lang rond door de stad. Hij besluit langs Lida te gaan en stelt haar voor, nadat hij het hele verhaal heeft verteld, om samen te vluchten. Maar ze nemen het beiden niet serieus en Philip gaat weer weg. Nu komt hij bij Nel die inmiddels weer thuis is en zij vertelt hem dat Selhorst stervende is. Philip voelt zich schuldig maar Nel zegt dat hij dat niet hoeft te doen. Dan komt de man van Nel thuis, die een relatie tussen Nel en Philip vermoedt. Ze vertellen hem wat er is gebeurd en hij belooft Philip te helpen vluchten naar het buitenland nadat hij nog iemand heeft weggebracht. Philip krijgt heel wat drank en voelt zich dronken. Philip en de taxichauffeur vertrekken en na een stuk rijden stopt de taxichauffeur. Uit jaloezie slaat hij Philip bewusteloos en gooit hem in het kanaal.

De volgende dag wordt er op school verteld dat Philip zelfmoord heeft gepleegd en dat van de schrik zijn oom een beroerte kreeg. Schotel de Bie denkt dat het allemaal door zijn belediging komt en belt naar Lida om te vertellen wat er gebeurd is, zij reageert erg vaag. Als Schotel de Bie 's avonds thuiskomt is Lida vertrokken. Ze heeft de verlovingsring verbroken en in een brief zegt ze dat ze toch niet bij elkaar passen.

De andere leraren geloven het verhaal niet en beredeneren uiteindelijk dat Philip vermoord is.

Boekverslag Ivoren Wachters (Simon Vestdijk)

© havovwo.nl

(maart 2003)

Citaten stijl

- 1)- “Allemaal rood zag hij voor zich, zwaar verzadigd wijnrood, en daar doken gezichten in op: Elly Temminck, met haar spitse kin vlak boven een rood tijdschrift, alsof zij met die kin uit een plas bloed dronk; en de oude heer, die zijn vulpen niet had willen geven, en de meid, die hen binnen gelaten had en die hij gezegd had, dat Elly zijn verloofde was, en Wim Perelaar en Han Temminck, die misschien nog buiten stonden, in een angstig-rode verwachting voor de stoep, en de tandarts en zijn vrouw op het schilderij, kleinburgelijk gelikt, maar nu als besproeid met bloed door een satanisch pointillist; en vele anderen.” (pag. 23)
- 2)- “Zijn lichaam, zwaar en gedrongen, scheen ten prooi te zijn aan twee tegengesteld gerichte krachten: een kracht die neertrok, die hem in elkaar deed zakken en krimpen en schrompelen, totdat hij minder zou zijn dan een massa dood vlees, die in de arena de overwonnen stier voorstelt, - en een andere, vozere, maar gevaarlijker kracht, die klopte in de uitpuilende aderen aan zijn slapen, die vocht in zijn grauwegevlekte handen, die elektrisch stekelde in de witte, spingerige haarbos en de woeste snor, waarvan men kon zeggen, dat het een hangsnor was, maar waarvan men ook kon zeggen dat het op een kattesnor leek: wat niet rechtop stond hing, en wat niet hing stond rechtop.” (pag. 24)
- 3)- “Nadat Schotel de Bie enige tijd opmerkzaam had toegeluisterd, onderbrak hij de verteller met een ironisch kuchje:
‘Ik heb vanmorgen de dames mogen aanhoren, even voordat de heer Fernáud,’ -hij sprak de ‘au’-klank zo plat mogelijk uit, -‘binnenkwam. De heer Fernáud leek me nauwelijks ‘n heer, en de twee dames waren voor mijn gevoel niet te onderscheiden van malloten, maar ‘k weet nu tenminste, dat een en ander humoristisch bedoeld was.’
‘O, zeker in de leraarskamer,’ zei Karsten, ‘ja, dat doen ze geregeld, om zich voor de les los te pratenn, hoewel alleen Gonda Lenstra dat nodig heeft ; wat juffrouw Van Leeuwen op de les doet is niet zozeer pratenn, maar meer schreeuwenn, of roepenn, van beroepswege, bedoel ‘k. ‘t Is ‘n aardig mens.’
‘Wat leuk allemaal,’ zei Lida egaal.
‘Ik kan je verzekeren, dat er niets leuks aan was! Ik vond ‘t execrabel van zouteloosheid. ‘t Ligt misschien aan mij, maar ik kon er ‘t komische niet van inzien.’ ” (pag. 102)

Commentaar citaten

In de citaten 1 en 2 blijkt dat de schrijver behoorlijk lange zinnen maakt. In citaat 1 is er sprake van een lange opsomming, en in citaat 2 is er sprake van een zeer uitgebreide uitwerking.

Het woordgebruik van de schrijver is over het algemeen niet echt ouderwets, maar af en toe gebruikt de schrijver wel een moeilijk of ouderwets woord zoals in citaat 1 (‘satanisch pointillist’), citaat 2 (‘vozere’) en citaat 3 (‘execrabel’) blijkt. Uit citaat 1 blijkt dat de schrijver veel bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden gebruikt. Ook blijkt uit citaat 1 en citaat 2 dat Vestdijk dol op beeldspraak is.

Citaat 3 is een voorbeeld van een dialoog in ‘Ivoren Wachters’ met daarin een gebruikt dialect van een van de personages uit het boek. Ook vind ik citaat 3 een mooi voorbeeld van de humor uit het boek.

Citaten karakter

- 1)- “Daverend in extase galmde zijn stem ; hij had zijn armen om de schouders van de beide jongens heengeslagen, zo ver, dat het papier de sproetige voor de mond wapperde ; hij hield het hoofd trots omhoog, met verbeten kin, de armzalige mond tot een wilskrachtige spleet gestrekt.” (pag.11)
- 2)- “ ‘Ik voel me *niet* beledigd, daar kan ‘k ‘n eed op doen. Ik weet bliksems goed, dat ‘t verdacht is, als iemand dat met zoveel nadruk van zichzelf beweert, maar als ik ‘t nu eenmaal zeker weet, dan heb ik ook ‘t recht om ‘t zeggen, als de anderen ‘t niet geloven. Fremant omnes licet, dicam quod sentio, - ahem!’ ” (pag. 88)

Boekverslag Ivoren Wachters (Simon Vestdijk)

© havovwo.nl (maart 2003)

Commentaar karakter

In deze citaten komt een aantal belangrijke karakter eigenschappen van de hoofdpersoon naar voren. In citaat 1 merk je dat Philip erg dominant en groot ten op zichten van zijn vrienden is, en dat hij zichzelf erg goed vindt. In citaat 2 blijkt dat Philip ook erg slim is en dat hij bovendien beschikt over een uitzonderlijk goede kennis van de klassieke en moderne talen, Philip strooit vaak met Latijnse zinnen. Philip is duidelijk een round karakter, maar niet echt een stereotype.

Citaten strekking

In dit boek is geen sprake van een motto of opdracht, de bedoeling van het boek is niet duidelijk, waarschijnlijk is het boek alleen geschreven om de lezer te vermaken.

Perspectief

Het boek is geschreven vanuit een auctorieel perspectief want, het verhaal wordt verteld door een alleswetende verteller en er doen zich voortdurend scene wisselingen voor. Er is sprake van een climax naar het eind van het boek, als de Selhorst een beroerte krijgt en Philip vermoord wordt.

Tijd

Het verhaal speelt zich af in mei/juni 1944. De vertelde tijd is twee dagen, afgezien van een kleine epiloog aan het eind van het boek dat enkele maanden bestrijkt. Er komen enkele retroversies in het boek voor, maar eigenlijk is het een continu verhaal. De tijd speelt geen belangrijke rol in het verhaal.

Structuur

Het boek bestaat uit vijftientig hoofdstukken, die aangegeven worden met Romeinse cijfers. Verder is geen bijzondere indeling te vinden.

Biografie

Simon Vestdijk is geboren op 17 oktober 1898 in Harlingen. Hij heeft medicijnen gestudeerd, en werd daarna werkzaam als scheepsarts. Vanaf 1932 schreef hij gaan schrijven. Voordat hij werd lid van Forum, publiceerde hij gedichten. Tijdens de oorlog was hij gijzelaar in Sint-Michielsgestel. De meeste tijd van zijn leven heeft hij in Doorn gewoond, hij heeft in 1950 de PC Hooftprijs gewonnen, in 1955 de Constantijn Huygenprijs, de Prijs der Nederlandse Letteren in 1971. Vestdijk stierf in 1971 in Utrecht. Enkele andere werken van hem zijn o.a.: -“de redding van Fré Bolderhey” (1948), -“puriteinen en piraten” (1956), - “bericht uit het hiernamaals” (1964).

Eigen mening

Ik vond dit een heel leuk boek, omdat het lekker leest. Ook het verhaal zit goed in elkaar en heeft een mooie ontknoping (climax) op het eind. De hoofdpersoon Philip Corvage spreekt mij erg aan, hij is intelligent en grappig. In dit boek wordt je echt meegeslept in de hoofdpersonen, Philip en Frits, die dus eigenlijk ‘tegen’ elkaar zijn, dat maakt het erg leuk. Omdat het boek behoorlijk realistisch is kun je je steeds een goed beeld geven van wat er gaande is.

Bronvermelding

www.digischool.nl en www.collegenet.nl